

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE. — DOCTRINA. — JURISPRUDENȚĂ. — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

Redactori: PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN, GEORGE MEITANI, G. G. DANIELOPOLU,
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

REVISTA APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADELA SF. SPIRIDON, 3
TELEFON 41/57

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie
Dela 1 Iulie până la 1 Sept. revista nu apare

GR. G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei
Studenții plătesc pe jumătate
Pentru străinătate se adaugă timbrul poștal

Din cauza absenței unor domni Miniștri din București în ziua de 21 Mai, când trebuia să aibă loc banchetul d-lui profesor D. Alexandresco, acest banchet a fost amânat pentru *ziua de Duminică 29 Mai*, orele 8 seara. Banchetul va avea loc tot la otelul Bulevard.

SUMAR:

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.— *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea III: Societatea cooperativă «Mercur» cu I. Tanoviceanu (Societăți cooperative. — Acționar exclus de consiliul de administrație. — Motive. — Controlul instanțelor judecătorești).*

Tribunalul județului Tulcea: Avram Stoica cu Const. Țigău. — (Funcționari polițieniști. — Delict săvârșit în exercițiul funcțiunii. — Autorizare prealabilă. — Dobrogea).

Cronica judiciară, de d-l Grigore Puricescu.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE
SECȚIUNEA III

Audiența dela 2 Martie 1916

Președinta d-lui I. Duca, președinte

Societatea cooperativă «Mercur» cu I. Tanoviceanu

SOCIETĂȚI COOPERATIVE. — ACȚIONAR EXCLUS DE CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE. — MOTIVE. — CONTROLUL INSTANȚELOR JUDECĂTOREȘTI. — ART. 231 C. COM.

După art. 231 c. com., excluderea asociațiilor neputând avea loc decât pentru motive determinate prin lege și prin actul constitutiv, nu se poate tăgădui instanțelor de fond dreptul de a examina și controla motivele pentru care un aso-

ciat a fost exclus de consiliul de administrație, și dacă aceste motive sunt din acelea prevăzute de lege și de statute.

Recursul la adunarea generală, de care acționarul exclus a uzat, conform statutelor societății, nu-i ridică dreptul de a se adresa instanțelor judecătorești.

No. 138.— Respins, ca nefundat, recursul făcut de societatea cooperativă «Mercur», contra deciziei comerciale a Curții de apel din București, secția IV, No. 48 din 1915, în proces cu I. Tanoviceanu.

S'a ascultat: citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier G. Flaișlen; d-l avocat C. C. Arion, pentru recurentă, în dezvoltarea motivelor de casare; d-l I. Tanoviceanu, intimat, în combateri.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului de casare invocat:

I. «Violarea art. 231 c. com. și art. 9 din statutul societății cooperative «Mercur» și art. 154, 155 și 165 c. com., precum și nemotivarea deciziei de către Curtea de apel, în ce privește proba faptelor, care a determinat excluderea: 1° atât tribunalul, cât și Curtea de apel. a judecat acțiunea intentată de d. I. Tanoviceanu, contra societății cooperative «Mercur», violând art. 9 din statutul societății cooperative «Mercur» și 231 c. com. ult. aliniat; 2° art. 9 din statut arată că un acționar, care aduce vre-un prejudiciu societății, va fi exclus din societate printr'un vot al consiliului de administrație.

«Membrul exclus poate face recurs la adunarea generală, care poate să-l reintegreze în dreptul de membru. Art. 231 c. com. spune asemenea că, excluderea asociațiilor se face pentru motivele determinate prin lege și prin actul constitutiv, hotărârea în această privință va fi luată de către con-

siliul de administrație, conform cu dispozițiunile sus citatului articol.

«Excluderea d-lui I. Tanoviceanu a fost făcută în conformitate cu art. 231 c. com. și art. 9 din statutul societății, care arată ce acționarul exclus are calea recursului la adunarea generală a societății, care este ultima instanță.

«D-l I. Tanoviceanu a făcut recurs la adunarea generală conform art. 9 din statut, care i-a respins recursul, deci a rămas exclus definitiv și d-sa nu mai avea altă cale, tribunalul neavând competența a judeca deciziunile luate în conformitate cu legea și statutul, de către consiliul de administrație și adunarea generală, ele fiind definitive, nici un text de lege nu dă în competența tribunalelor judecarea și anulara excluderii acționarului.

«Art. 165 c. com. arată că deciziunile luate de adunarea generală, în limitele actului constitutiv și statutelor și legii, sunt obligatorii pentru toți asociații, și chiar pentru cei cari nu au luat parte sau care se opun, deci excluderea fiind făcută în conformitate cu legea și statutele societății, este definitivă, art. 231 c. com. și art. 9 din statute este în ultima instanță.

«Atât tribunalul, cât și Curtea de apel, a violat art. 231 c. com. ultim aliniat și art. 9 din statute, judecând acest proces.

«Art. 154 c. com. arată că acțiunea contra administratorilor aparține adunării generale care o exercită prin cenzori, orice asociat are dreptul de a denunța cenzorilor faptele ce crede că trebuiesc cenzurate și ei sunt datori să le verifice, etc.

«Dacă denunțarea este făcută de asociați reprezentând cel puțin 1/10 (o zecime) a capitalului social, cenzorii sunt datori a prezenta observațiuni și propunerile lor și a convoca adunarea generală, adunarea generală va trebui în totdeauna să delibereze asupra reclamațiunei.

«Art. 155 c. com., când sunt bănueli fondate, grave neregularități se urmează, se pot denunța faptele tribunalului de comerț, care ascultă în camera de consiliu pe administrator, cenzori, etc.

Din aceste articole reese că, în nici un caz, acționarul nu are acțiune directă la tribunal spre a judeca în ședința publică».

Având în vedere că, se constată din decizia Curții de apel că intimatul în recurs I. Tanoviceanu, fiind societar la cooperativa «Mercur», a fost exclus din societate printr'o decizie a consiliului de administrație din 21 Mai 1913; că dânsul, făcând recurs la adunarea generală, aceasta i l-a respins, prin procesul-verbal din 25 Noembrie 1913; că, în urmă, I. Tanoviceanu chiamă în judecata tribunalului comercial pe cooperativa «Mercur», cerând a se anula excluderea;

Că, atât tribunalul, cât și Curtea de apel, prin decizia supusă recursului, motivând că societatea nu a dovedit faptul ce a servit de bază deciziei consiliului de admi-

nistrație, că adică Tanoviceanu ar fi lucrat contra intereselor societății, au anulat excluderea pronunțată de consiliul de administrație și confirmată de adunarea generală;

Considerând că, la ambele instanțe de fond, soc. «Mercur» a opus acțiunei intentată de Tanoviceanu, excepțiunea de necompetința tribunalului, pe motivul că, după art. 9 din statutele societății, acționarul exclus, având calea recursului la adunarea generală, cale de care Tanovicianu uzând, dânsul nu mai poate recurge la instanțele judecătorești;

Având în vedere că, după art. 231 c. comercial, excluderea asociaților, neputând avea loc decât pentru motive determinate prin lege și prin actul constitutiv, nu se poate tăgădui instanțelor de fond dreptul de a examina și controla, dacă în adevăr motivele pentru care s'a pronunțat excluderea unui asociat de către consiliul de administrație sunt din acele determinate prin lege sau prin statute;

Că, tribunalul și Curtea de apel, examinând și analizând în speță cauzele de excludere, invocate de societate contra intimatului în recurs și constatând că ele nu sunt din acele prevăzute prin lege sau prin statute, au judecat în limitele competenței ce aveau dela lege;

Că, dar, motivul de recurs invocat de societatea «Mercur» este nefondat și trebuie să fie respins;

Pentru aceste motive, respinge.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI TULCEA

Audiența dela 14 Noembrie 1915

Președinta d-lui D. Dumitrescu, președinte

Avram Stoica cu Const. Țigău

FUNCȚIONARI POLIȚIENESȚI.— DELICT SĂVÂRȘIT ÎN EXERCITIUL FUNCȚIUNEI.—AUTORIZARE PREALABILĂ.—DOBROGEA.—ART. 35 DIN LEGEA ORGANICĂ A DOBROGEI DIN 1880.

FUNCȚIONARI POLIȚIENESȚI.—AUTORIZARE PREALABILĂ.—INCONSTITUȚIONALITATE. — LEGEA DE ORGANIZARE A POLIȚIILOR DIN 1903.— ART. 29 ȘI 133 DIN CONSTITUȚIE.

1° Autorizarea prealabilă cerută de art. 35 din legea organică a Dobrogei, pentru polițai și alți funcționari anume enumărați acolo, s'a aplicat în această provincie, cu toate că eră contrarie art. 29 din Constituție, de oarece dispozițiunile Constituțiunii nu încep să se aplice în Dobrogea

decât după anul 1884, cum prevede art. 133 votat atunci.

2° Prin legea de organizare a polițiilor din 1903, aplicabilă și în Dobrogea, toate dispozițiunile din legea organică a Dobrogei din 1880, cari reglementau această ramură și erau contrarii ei, au fost abrogate, *à fortiori* acele dispozițiuni cari, cum eră art. 35, conțineau dispozițiuni contrarii Constituției.

Tribunalul,

Aupra incidentului ridicat de avocatul inculpatului Const. Țigău, dat judecăței pentru arestare ilegală, că numitul, în calitate de polițai al orașului Tulcea, nu poate fi urmărit înaintea justiției, în baza art. 35 din legea organică a Dobrogei, decât după o prealabilă autorizare a Ministerului de interne:

Considerând că, în susținerea acestui incident, se afirmă că dispozițiunile aceluia articol n'au putut fi abrogate tacit, întrucât din desbaterile parlamentare din anii 1912—1913 (Vezi Monit. oficial din 18—19 Decembrie 1912), ar rezultă că, în unele privințe, Dobrogea ar fi încă sub un regim excepțional, și deci s'a menținut și art. 35 din legea Dobrogei, neputând fi abrogat decât printr'un text expres, — abogațiunea tacită nefiind admisibilă față de o dispozițiune expresă ca a zisului art. 35;

Considerând că, articolul de mai sus, conține o dispozițiune excepțională, atunci când cere o prealabilă autorizare pentru o anumită categorie de funcționari cari s'ar face vinovați de infracțiuni la dreptul comun în exercițiul funcțiunii lor. Și este excepțională, căci nu numai că figurează în legile și Constituția noastră, dar este proibită de aceasta, întocmai ca și în Constituția belgiană, de unde s'a inspirat constituentul nostru.

Înainte de votarea Constituției, codul nostru de procedură penală, prin art. 492, consfințează prealabila autorizare, neadmițând să fie judecați funcționarii administrativi pentru delictive relative la funcțiunile lor, decât în urma unei deciziuni încuviințătoare a Consiliului de Stat.

Acesta fiind desființat prin art. 103 din Constituție, atribuțiile lui au fost împărțite între diferite autorități, conform legii din 9 Iulie 1866, așa că de-

ciziunea încuviințătoare a art. 492 pr. pen., a fost desființată, ne mai existând organul care să o acorde;

Considerând că, dispozițiunile art. 492 pr. pen., nici nu cadrau cu Constituția, care, prin art. 29, suprimă orice autorizare prealabilă pentru funcționarii publici urmăriți de faptele administrației lor. Această suprimare eră în spiritul Constituției belgiene care nu îngăduia amestecul puterii administrative în exercițiul atribuțiilor puterii judecătorești, prin autorizări prealabile, ceea ce ar fi adus o gravă atingere principiului separațiunii puterilor în Stat. Proibirea fiind generală, se referă și la eventualele urmăriri civile și la cele penale, când vinovații erau funcționari publici, cu rezerva unor imunități limitate;

Aceasta eră starea de lucruri în Principatele Române și în acest spirit se votează diferitele legi până la încorporarea Dobrogei, al cărui teritoriu și locuitori nu încep a intra în prevederile Constituției decât din anul 1884, când, prin art. adițional 133, se dispune că Constituția se va putea pune în aplicare în Dobrogea, treptat cu diferitele legi speciale ce se vor vota.

Așa că legea organică a Dobrogei, din 9 Martie 1880, cuprinzând și dispozițiuni cu caracter constituțional, ca art. 8, 15, 16, etc. și măsuri de organizare administrativă, judecătorească, a proprietății imobiliare, etc., eră un adevărat mozaic de măsuri legislative, fiind mica Constituție ce i se octroiase de puterea legiuitoare în acea epocă de tranziție.

Considerând că, la acea epocă, elementul etnic, atât de variat și turbulent, cum și regimul bunului plac, care domnise în fosta provincie turcească, necesită o intensificare a puterii executive, și o cât mai mare independență de acțiune și de intervenire a puterii judecătorești, altfel, putând orișicând fi paralizată în activitatea sa, uneori prea drastică, prin o reclamațiune ce ar fi aruncat-o cineva direct tribunalelor sau parchetelor.

Chiar din Desbaterile Parlamentare, care au avut loc cu ocaziunea votării acestui articol, se vede lămurit caracterul lui provizoriu, când ministrul de interne de atunci, Mihail Kogălniceanu, față de protestarea unor deputați că măsura art. 35 este o gravă atingere adusă puterii judecătorești, a declarat:..... «Cine vă oprește ca peste un an sau doi să modificați ceea ce faceți acum? Cred că după ce va trece timpul acela, după care d-voastră

veți hotărî reprezentățiunea Dobrogei în Parlament, veți reveni. Dar tocmai ca să grăbim acea epocă delicată și mântuitoare, trebuie să dați administrației nițică putere mai mult» (Vezi *Monitorul oficial*, No. 29 din 1880, Desb. Parlamentare).

Așă s'a edictat măsura art. 35, care eră caracteristica acelor timpuri de tranziție și de statornicire a autorității Statului Român în noua provincie anexată, deși nu eră în spiritul Constituției și legilor de peste Dunăre.

Considerând că, această stare de lucruri durează până la anul 1884, când, precum s'a arătat mai sus, prin art. 133 adițional din Constituție, se decide că dispozițiunile ei se vor putea aplica prin legi speciale și în partea României de peste Dunăre.

Prin urmare, în mod treptat, potrivit oportunității împrejurărilor, se vor aplica din acel an în Dobrogea, legi speciale sau generale, cu dispozițiuni aplicabile și Dobrogei, cari o vor scoate de sub regimul excepțional, consacrat prin legea ei organică din 1880, readucând-o sub oblăduirea legilor și în spiritul principiilor constituționale care cârmuesc întreaga țară.

Așă, prin legi speciale, ca: legea organizării judecătorești din Dobrogea, din 30 Martie 1886, modificată ulterior; legea proprietății funciare din Dobrogea și de împroprietăririi succesive; legea acordării drepturilor cetățenești și politice dobrogenilor; legea acordării juriului comunal, ca și prin legi cu caracter general, dar aplicabile și Dobrogei, ca legea organizării comunelor urbane din 31 Iulie 1894, și rurale din 1 Mai 1904, cu modificările din 1905; legea din 1912, cu aplicarea în Dobrogea a legilor consiliilor județene și a legii consiliilor comunale, etc., după care prefectii și sub prefectii sunt asimilați cu cei din țară; toate aceste legi au adus la îndeplinire dezideratul art. 133 din Constituție, restrângând din ce în ce mai mult târâmul regimului excepțional din această provincie și alipind-o cu totul restului țării.

Considerând că, în speță, în ceea ce privește poziția polițailor sub vechea lege a Dobrogei, art. 34 prevedea că atribuțiunile și îndatoririle funcționarilor polițienești erau aceleaș ca și în România, cu singura restricțiune a art. 35 următor, care tratând poziția polițailor, în cazul unei eventuale urmăriri, nu putea alcătui o dispozițiune izolată, ci făcea corp cu legea care atunci în România reglementa poziția funcționarilor polițienești;

Considerând că, până la o nouă lege specială, care să organizeze polițiile în întreaga țară, dispozițiunea art. 35 rămâne în picioare, putând fi excipată de orice polițai care ar fi fost urmărit pentru fapte comise în exercițiul funcțiunei, și neputându-se obiecta că e inconstituțională, întrucât legea care o conținea nu intră în prevederile Constituției, și aceasta nici după 1884, întrucât, după acest an, dispozițiunile ei nu s'au aplicat *de plano* în Dobrogea, ci treptat și prin legi speciale.

Nici legea polițailor din țară, la care se referă art. 34 din legea Dobrogei, nu putea abrogă dispozițiunile din art. 35 cu autorizarea prealabilă, întrucât ea fiind anterioară legii Dobrogei, dispozițiile ei erau complicate, în ceea ce privește pe polițaii Dobrogeni, cu măsura de mai sus, care, chiar dacă ar fi fost contrară acelei legi, totuș rămâne în picioare, legea organică a Dobrogei care o conținea fiind o lege excepțională și în afară de Constituție.

Acest compromis al legii Dobrogei, și anume al art. 34 și 35, cu legea polițailor din țară din acel timp avu o durată efemeră, până la votarea legii speciale a Polițailor din țară, în 1903, care, reglementând poziția și îndatoririle tuturor funcționarilor polițienești din țară, aplicându-se prin urmare și în Dobrogea, scoate această ramură a administrației de sub regimul excepțional, consacrat în parte prin art. 35 din legea Dobrogei, și o trece sub dreptul comun și sub oblăduirea principiilor constituționale din țară.

Constituția căpătându-și încetățenirea în Dobrogea, în ceea ce privește organizația polițiilor prin legea de mai sus, urmează că tot ce privește pe funcționarii polițienești, ca organizare, îndatoriri, în sfârșit întreaga lor poziție este reglementată în spiritul principiilor constituționale, care implicit au ridicat orice motiv de a mai dăinuî principiului prealabilei autorizări, care eră propriu numai unui regim excepțional, iar nu regimului statornicit în țară, al neamestecului puterilor în exercițiul atribuțiilor lor.

Așă că, în principiu, art. 35 din legea Dobrogei n'a mai putut subzista din anul 1903, principiul autorizării prealabile nefiind constituțional.

Considerând că, în principiu, puterea judecătorească are căderea și îndatorirea de a verifica constituționalitatea legilor ce le sunt date spre aplicare în penal și civil.

Această obligațiune rezultă nu numai din art. 72 din legea de organizare judecătorească, care obligă pe judecători, sub jurământ, să respecte legile și Constituția, dar și din caracterul dinamic al dispozițiilor Constituției, cari nu închid numai declarațiuni de principii abstracte, fără nici o aplicațiune practică, ci fiind expresiunea voinței națiunii în funcțiunea supremă de adunare constituantă, au aceeaș necesitate de aplicațiune ca și legile votate de adunările ordinare legislative.

Așa că, atunci când principiile înscrise în Constituție sunt contrazise de o dispozițiune legislativă, puterea judecătorească nu poate fi oprită de art. 108 din codul penal, care prevede ipoteza când judecătorul refuză să aplice un text de lege, iar nu conflictul între o lege și Constituție, ci trebuie să se pronunțe, dând precădere dispozițiilor din Constituție, în spiritul căreia sunt făurite legile, ea fiind temelia edificiului nostru social și impunându-se tuturor prin caracterul ei permanent (Cas. I, 16 Martie 1912, în *Dreptul* No. 32 din 1912).

Considerând că, nu numai Constituția, dar și legea polițiilor din 1903, conține dispozițiuni cari nu se împacă cu principiul prealabilei autorizațiuni din art. 35.

În adevăr, în art. 37, 45, 46 din lege și regulamentul polițiilor, se întrevede limpede intențiunea legiuitorului de a nu stîngheți prin nimic acțiunea tribunalelor sezise cu vreo plângere contra polițailor, ci, din contra, se afirmă că acțiunea disciplinară contra acestora nu prejudică întru nimic acțiunea deja pendinte înaintea instanțelor penale.

Considerând că, măsura autorizațiunei prealabile, eră explicată și de faptul că nefiind în acel timp un consiliu disciplinar pentru funcționarii polițienești, se crease o favoare pentru anumiți funcționari polițienești și administrativi din Dobrogea, ca să nu fie dați judecăței, până ce în prealabil Ministerul de interne, examinând gravitatea faptului reclamat, să ia măsuri prealabile de suspendare, revocare sau destituire, ca să nu sufere o decădere puterea executivă, lăsată uneori fără motiv înaintea justiției, și când urmărirea și instrucția se făcea de ministerul public (vezi art. 42 din legea organizării judecătorești din Dobrogea din 1886).

Astăzi, când acțiunea consiliului de disciplină este

pusă imediat în mișcare de organele respective, când un funcționar polițienesc face vreo abatere, suspendându-i sau ridicându-i porțiunea din autoritatea delegată, mai înainte chiar ca justiția să fie sezisată, autorizația prealabilă pierde una din esențialele motive care necesitase legiferarea ei în legea Dobrogei.

Considerând că, admitându-se susținerea inculpatului, ar urmă atunci ca și administratorii de plasă să invoace, când sunt chemați înaintea justiției, ca în speța de față, excepțiunea prealabilei autorizări ce le este și lor acordată prin acelaș articol din legea Dobrogei.

Însă art. 219 din legea organizării comunelor rurale, dispune că suspendarea și punerea în disponibilitate a acestora, se ia numai dacă acesta este supus unei urmăriri penale sau dacă parchetul l-a trimis înaintea instanțelor represive pentru delict care atrag revocarea sau pentru crime.

În cazul acesta, ca și în cazurile enumerate mai sus din legea polițiilor, eră locul ca să se pronunțe legiuitorul dacă mai menține prealabila autorizațiune ca în trecut pentru Dobrogea, cum a făcut-o în art. 68 alin. final din legea polițiilor, când dispune că menține dreptul de instrumentare al prefecților de județe și al prefecților de poliție, conform art. 15 din procedura penală, cum a făcut-o și în art. 235 din legea organizării comunelor rurale din 1908, când voind să mențină art. 47, 48, 51, 53, 55 și 60 din legea organică a Dobrogei, a spus-o expres, rămânând celelalte articole referitoare la această materie abrogate prin efectele abrogărei tacite, cuprinse în art. 240 al acelei legi.

Considerând că, argumentul dedus din Desbaterile Parlamentare din 18 Decembrie 1912, nu poate fi concludent în cauză, el ne referindu-se la chestiunea prealabilei autorizări, ci fiind numai un deziderat de a se ridica Dobrogea de sub regimul excepțional printr'un singur articol de lege, fără ca să se fi enumerat cazurile anume cari alcătuiesc acel regim excepțional.

Dar, chiar dacă s'ar fi enumerat acele cazuri și între ele ar fi fost după părerea vre'unui reprezentant al națiunii și chestiunea prealabilei autorizațiuni, aceasta nu poate legă instanța judecătorească, care trebuie să aibă în vedere legile existente, iar nu desideratele exprimate în Cameră cu ocaziunea discuțiunei unui proiect

de lege care nu are legătură cu chestiunea care ne preocupă.

Pentru aceste motive, redactate de d-l jude-instructor Const. Georgescu, în majoritate, respinge incidentul.

Semnați: Const. Georgescu, A. Pantazi.

Opiniune

Subsemnatul, D. Dumitrescu, președintele tribunalului Tulcea, sunt de părere că incidentul ridicat de către inculpat este fondat, întrucât, conform art. 35 din cap. III, legea pentru organizarea Dobrogei (9 Martie 1880), se cere pentru ca polițaii din Dobrogea să poată fi dați judecăței pentru infracțiuni comise în timpul exercițiului funcțiunii, mai înainte de urmărire să se obțină o prealabilă autorizare a Ministerului de interne;

Considerând că, se obiectează că această dispozițiune de lege, art. 35, este abrogată prin diferite dispozițiuni de legi, votate posterior, cari au căutat să egaleze instituțiunile din Dobrogea cu cele din restul țării și în special se invoacă legea poliției generale a Statului, din 1903, modificată în 1905, în combinație cu art. 133 din Constituție;

Considerând că, în adevăr, prin legea de organizare a Dobrogei, din 1880, s'a prevăzut o adevărată Constituție specială pentru această parte a țării, și necesară după aprecierea legiuitorului, creindu-se privilegii pentru unii din funcționari, iar cu timpul instituțiunile au suferit modificări, după necesitățile apreciate de legiuitor, căutând a le concorda în atribuțiuni, servicii și drepturi cu celelalte instituțiuni din restul țării. Astfel, s'au schimbat la diferite epoci: legea organizării judecătorești la 1886, cu modificările ei posteriore, legea proprietății funciare, legea drepturilor politice, legea comunelor urbane, legea consiliilor județene și comunale, etc., toate în acord cu dispozițiunile art. 133 din Constituție, abrogând legiuitorul, după cum a crezut de cuviință, fie totalitatea unei legi, fie numai părți din ea;

Considerând că, o abrogare rezultă din articolul special al legii noi care prevede în mod categoric, că vechea lege este abrogată, și aceasta este abrogarea expresă, existând și abrogarea tacită, care rezultă din dispozițiunile contrarii ce conține legea nouă, contrarii celor prevăzute în legea veche, cari rezultă din incompatibilitatea între dispozițiunile legii noi și cele ale

legii anterioare, întrucât și unele și altele nu pot avea o executare în acelaș timp și, în speță, abrogarea expresă nu se dovedește, cum nu se dovedește nici o incompatibilitate între art. 35 și noua lege a poliției generale a Statului, dispozițiunile art. 35 nefiind contrarii nici unei dispozițiuni din legea nouă, care nu desființează legea veche decât în dispozițiunile ei contrarii, astfel polițaiilor din Dobrogea li se aplică legea generală a poliției din 1903, modificată în 1905, în ceea ce privește numirea lor, serviciile ce trebuie să facă, pedepsele disciplinare, onorariul ce primesc, păstrându-și însă prerogativa de a nu putea fi dați judecăței pentru delikte comise în exercițiul funcțiunii decât cu autorizarea Ministerului de interne;

Considerând că, legea Dobrogei, fiind o lege specială, ea nu poate fi abrogată printr'o lege generală, pentru motivul că excepțiunea poate exista alături de regulă și principiul se bazează pe supozițiunea că legiuitorul a voit să mențină excepțiunea acolo unde nu a prevăzut categoric desființarea ei, și ca o dovadă, legiuitorul, prin art. 133 din Constituție, prevede că dispozițiunile Constituției se vor aplica în Dobrogea prin legi speciale; or, nu există și nu s'a făcut proba că vr'o lege specială ar fi modificat prerogativa acordată polițaiilor prin art. 35;

Considerând că, așa fiind, obiecțiunea că art. 35 nu a mai subsistat din momentul aplicării legii pentru organizarea poliției generale a Statului din 1903, modificată în 1905, este nefundată;

Considerând că, de altfel, legiuitorul, cu ocaziunea diferitelor legi votate în privința administrațiunii, clerului, justiției, etc., când a voit să abroge în totul legea, a spus-o categoric, și treptat a căutat să schimbe regimul excepțional din Dobrogea, concordându-l cu cel din restul țării; astfel, când a fost discuțiunea votării legii pentru abrogarea dispozițiunilor cuprinse în cap. 4 despre instituțiunile județene și comunale, din legea pentru organizarea Dobrogei din 1880, la întrebările puse (legea din 1912 *Monitorul oficial* din 18—19 Decembrie, Desb. Parlament.) în Cameră și în Senat, de reprezentanții țării, că de ce nu se abrogă toate legile din Dobrogea printr'un singur articol, identificându-se cu restul țării, regimurile politic, social administrativ, economic, etc., guvernul, prin reprezentanții săi, a declarat că, pentru fiecare direcțiune se va veni cu legi speciale, când va crede că este timpul și pentru

acea dată a înțeles să modifice numai cap. 4, pentru instituțiunile județene și comunale, iar în legea avocaților din 1907, a prevăzut în mod precis, prin articolul final 92, că și în Dobrogea se vor aplica dispozițiunile legii, abrogându-se dispozițiunile prevăzute în legea Dobrogei, art. 57, 58, etc., care prevedeau că oficiul de avocat nu se putea face fără autorizarea Ministerului, și că atribuțiunile consiliului de disciplină se îndeplineau de instanțele judecătorești, ori dacă nu se prevedea în mod categoric prin articolul final 92 abrogarea, s'ar fi putut oare aplica în Dobrogea legea din 1907? Nu.

Considerând că, în cecece privește obiecțiunea că atunci când există un conflict între Constituțiune și o lege ordinară, judecătorul trebuie să aibă în vedere textul Constituției, baza fundamentală a tuturor legilor unei țări, principiul este exact, dar nu folosește în speță, căci nu există nici o deosebire între art. 35 din legea organizării Dobrogei și Constituție, care nu face decât să confirme art. 35, căci în dispozițiunile sale finale, prin art. 135, dispune că dispozițiunile Constituției se vor aplica și în Dobrogea, prin legi speciale;

Considerând că, în cecece privește pedepsele disciplinare ce pot fi date de consiliul de disciplină, această discuțiune nu rezolvă chestiunea, întrucât art. 35 cere autorizarea Ministerului de interne numai pentru acțiunea penală, care este independentă de pedeapsa disciplinară, care, după cum s'a arătat mai sus, se aplică și polițailor din Dobrogea;

Considerând că, ipotetic discutând cum că art. 35 ar fi căzut în desuetudine, teoria n'ar putea fi susținută, căci nici o lege nu poate cădea în desuetudine, pentru motivul că numai puterea care a creiat legea, numai ea o poate abrogă, numai ea o poate face de a nu se mai aplica și, în speța noastră, puterea legiuitoare, care nu a abrogat art. 35, dar apoi teoria desuetudinei ar fi și periculoasă, din cauză că nu s'ar putea stabili precis epoca când legea a căzut în desuetudine, de când nu se mai aplică, căci s'ar putea da naștere la arbitrar.

Semnat, D. Dumitrescu.

Notă. — Părerea majorității a fost confirmată prin deciziunea No. 158 din 22 Ianuarie 1916 a Inaltei Curți de cauză și justiție, secția II.

CRONICA JUDICIARĂ

Influența războiului asupra dreptului civil

În lupta, în care astăzi cu atâta străjnicie se răsboesc cele mai mari și înaintate dintre popoare, când pretutindeni consecințele acestui război de aproape doi ani, încep să se resimtă, care este influența pe care această stare de continuă încordare a forțelor în luptă, a putut-o avea până acum, asupra legilor cari ne cărmuiesc, asupra dreptului civil, baza și fundamentul oricărei societăți?

Pornind dela ideea, că perturbațiuni din ce în ce mai mari se produc în mersul afacerilor, inerente dezvoltării activității omenești, pentru a pune în siguranță, pedeoparte, interesele proprii ale individului, iar pedealta, însuș bunul mers al societății, legiuitorul a căutat, de multeori abătându-se dela interpretarea și respectarea strictă a textelor, să stabilească, prin dispoziții și regulamente, norme cari să călăuzească și să dea posibilitatea de a fi deslegate unele chestiuni, a căror apariție și consecințe, sau nu au fost prevăzute, sau, deși prevăzute, fiind datorite unor timpuri în cari totul s'a schimbat, nu mai pot fi rezolvate în acelaș spirit și cu aceeaș mentalitate din trecut.

Un prim exemplu îl formează, în această ordine de idei, decretele apărute în Franța, în 1910, cu ocazia revărsării Senei și inundațiilor întâmplare pe tot teritoriul Republicei Franceze, când, neputându-se convoca Parlamentul, guvernul a fost autorizat a tranșă diferitele chestiuni, a căror urgență rezolvare nu putea aștepta nici cea mai mică întârziere, prin un simplu decret dat de către președintele Republicei.

Acelaș lucru, și în baza aceluiaș precedent, s'a întâmplat și cu ocazia actualului război, când, după memorabila ședință din 4 August 1914, Parlamentul francez fiind închis, guvernul a lucrat pe baza unor simple decrete ale președintelui Republicei.

Eră o atingere adusă dreptului public francez, în care se prevede, că numai de către Parlament se pot fixa norme cu menirea de a transformă în lege inițiativele și măsurile luate în folosul obștesc al întregului popor.

Impotriva unei asemenea atitudini, nimeni nu a protestat și cu drept cuvânt, o astfel de procedare fiind

împărtașită de către întreaga opinie publică franceză¹⁾.

În societatea actuală, în mod unanim, se tinde către respectul din ce în ce mai perfect și deplin al angajamentelor luate, al convențiilor. În acest scop, atât juriconsulții, cât și toți cei ce se ocupă cu știința dreptului, își îndreaptă toate eforturile, având convingerea că tocmai în această complectă și desăvârșită executare a obligațiilor, rezidă superioritatea timpurilor actuale față de cele trecute.

Silit de împrejurări și uitând pentru moment frumusețea și strălucirea unei asemenea preocupări, legiuitorul intervine mânat de dorința și credința că datoria îi impune de a veni la timpuri anormale, cu măsuri anormale, schimbând și reducând ceva din rigurozitatea de odinioară, pentru că fiind mai puțin exigent, să poată da puțință unei întregi categorii de oameni de a amâna, de a fi cruțați de mizeriile și nemulțumirile pe cari neexecutarea unui angajament față de o altă persoană le poate produce celui obligat.

Ce s'ar fi făcut alminteri atâtea milioane de oameni, cari, lăsându-și deoparte afacerile și orice altă preocupare de ordin material, s'au dus, într'un avânt atât de spontan, să lupte pentru salvarea și apărarea țării, atacată, lovită și sugrumată de tăria și violența atacurilor dușmane.

S'a dat, prin urmare, posibilitatea judecătorului, ca, chiar în această materie atât de dificilă a convențiilor, a obligațiilor, să intervină, pentruca, prin rolul lui covârșitor, să apere și să îndrepte interesele lezate ale acelora cari, chemați fiind pentru o datorie ceva mai înaltă și de un ordin mult mai general, și-au neglijat afacerile, și-au călcat cuvântul.

De aci s'a născut latitudinea care s'a dat judecătorului, de a acorda termene de grație, chiar și în acele împrejurări cari nu intrau în prevederile art. 1244 din codul civil francez (1101 c. civ. rom).

În Franța, se poate actualmente acorda termene de grație, — și o întreagă serie de legi și jurisprudențe au dovedit-o — chiar și atunci când este vorba de un bilet la ordin, poliță, ba chiar și debitorilor creditului funciar. Moratoriul chiriilor, moratoriul comercianților, nu fac,

dealmenteri, decât să consfințească afirmațiuni în deajuns de cunoscute.

Dar care dintre capitolele și ramurile dreptului civil au rămas neatînse, ne influențate de mersul actualelor evenimente?

În materie de căsătorie, de filiațiune, de recunoștere a paternității, legiuitorul a intervenit și desigur că revenirea la executarea căsătoriei prin procurator, instituțiune pe care numai în dreptul roman o întâlnim, este cea mai puternică dovadă, despre necesitatea, în care Parlamentul²⁾, îndemnat de legiuitor s'a găsit pentru a lua atari dispozițiuni, chemate de a satisface nu numai interesele individului, dar și cele mult mai superioare ale societății.

Dar simplificarea formelor în materie de succesiune?

Dreptul de intervenție al statului pentru a limita cuantumul căștigurilor, fixarea prețurilor maxime, nu ar fi ele oare privite în timpuri normale ca o știrbire adusă libertății convențiilor?

Astăzi însă asemenea măsuri sunt necesare. Ele tind la buna regulare a intereselor și mersului societății, care, din cauza unor împrejurări neobișnuite, ar putea fi periclitată și expusă la consecințe dezasdroase pentru viitor.

Necesitatea de a interveni, legiuitorul a simțit-o din primele momente și cu atât mai meritorie este opera căreia a dat naștere cu cât, deși trecând prin situațiuni atât de grele, a putut totuși să-și menție calmul necesar celor cari guvernează și consfințese prin atudinea lor drepturile și orânduirea omului în societate.

Influența pe care până acum războiul a avut-o asupra dreptului civil, s'a manifestat în aproape toate ramurile sale, și desigur că noi nu am aruncat decât o scurtă privire asupra unei transformări și prefaceri, a căror adevărate consecințe încă nu pot fi pe deaîntregul întrevăzute.

Am redat aci numai câteva din modificările aduse unui domeniu atât de vast, ca acela al dreptului civil, rămânând ca altă dată să căutăm a aprofundă întreaga însemnătate a operei până acuma întreprinse.

Grigore Gr. Puricescu
Avocat.

2) Bine înțeles, aci este vorba de Parlamentul francez. Dealmenteri, tot ceace până acuma s'a spus este referitor la dreptul civil francez. Am lăsat la o parte cele câteva proiecte votate de Parlamentul nostru, ele nefiind decât o măsură preventivă luată în timp de pace, antemergătoare poate a unor alte evenimente.

1) În această privință este foarte interesant studiul pe care-l face la facultatea de drept din Paris, d-nul profesor Massigli, asupra unei chestiuni, al cărei subiect, *Războiul și dreptul civil*, este de o mare actualitate (1915—1916). Doctrat.